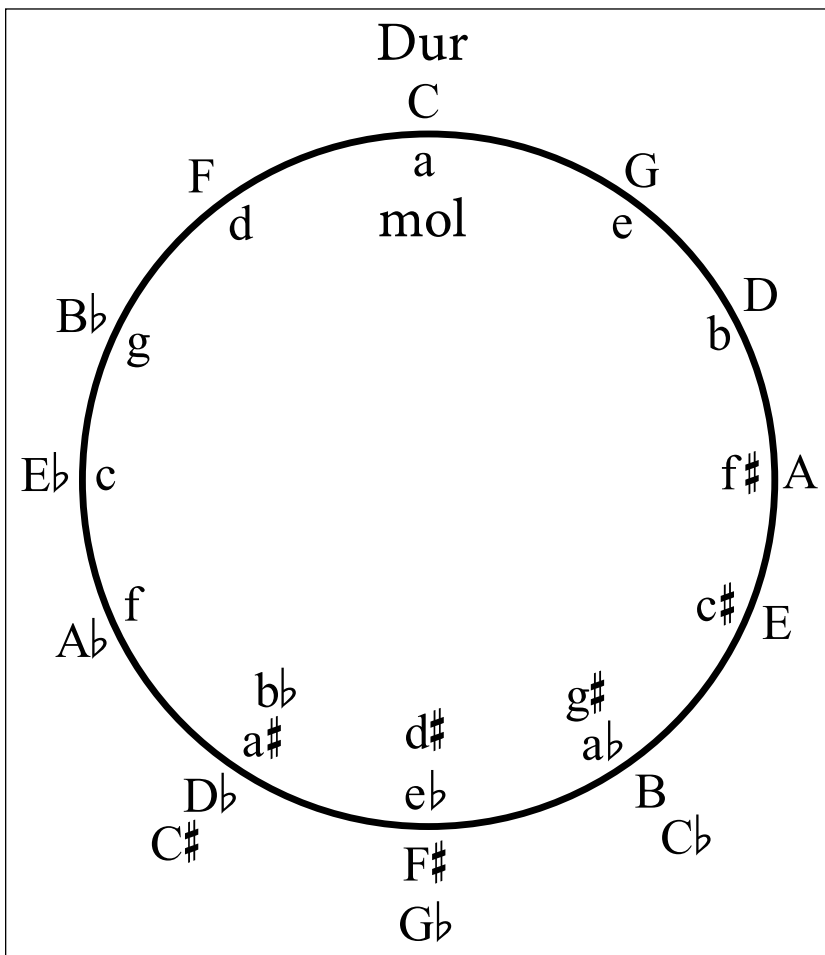

Knjiga III

Počnite da svirate

Kratak sadržaj

Poglavlje 1: Sviranje melodije	139
Neka vaši prsti rade	139
Svi u poziciju!	140
Ukrstite prste i nadajte se da će upaliti.....	146
Sviranje melodija desnom rukom.....	148
Poglavlje 2: Rad sa lestvicama	153
Izgradnja lestvice, korak po korak	154
Predstavljanje durskih lestvica	155
Predstavljanje molaskih lestvica	159
Bluz lestvice	162
Sviranje pesama načinjenih od lestvica	164
Poglavlje 3: Dodavanje leve ruke	167
Istraživanje zapadne strane klavijature.....	167
Melodije za levu ruku.....	170
Levoručne lestvice	171
Obrasci pratnje.....	173
Dodavanje leve ruke desnoj	178
Sviranje pesama obema rukama.....	182
Poglavlje 4: Istraživanje forme: melodija, harmonija i oblik pesme	187
Oblikovanje melodije	188
Merenje melodijskih intervala	189
Kombinovanje nota u harmonske intervale.....	196
Rad s muzičkim frazama i periodima.....	200
Povezivanje muzičkih delova da bi nastale forme	201
Sviranje pesama sa više harmonije	202
Poglavlje 5: Tonaliteti, stalni predznaci i kvintni krug.....	209
Osnovna nota tonaliteta	209
Kvintni krug.....	214
Pregled svih stalnih predznaka	218
Sviranje pesama sa stalnim predznacima	223
Poglavlje 6: Izgradnja akorda koji će pratiti melodije	227
Anatomija trozvuka	228
Počnite od durskih akorda	229
Grananje sa molaskim akordima	229
Istraživanje drugih vrsta akorda	230
Dodavanje septime za četvoronotne akorde	233
Čitanje simbola akorda	233
Odnos akorda i lestvice ili stalnih predznaka.....	236
Preraspoređivanje nota: inverzije akorda	238
Sviranje pesama sa akordima	242

Poglavlje 1

Sviranje melodije

U ovom poglavlju

Postavljanje desne ruke u ispravan položaj za melodiju

Proširivanje pozicije da biste dohvatili više dirki

Poslušajte zvučne zapise na adresi www.dummies.com/go/pianokeyboardaio/

Melodije su zaslužne za divnu transformaciju u muzici: one pretvaraju gomilu nasumičnih nota u pesme koje vas zabavljaju, pričaju vašem uhu, a ponekad vam i ne izbijaju iz glave. Sigurno možemo reći da i ne svirate muziku ako ne svirate melodiju.

Da biste iz ovog poglavlja o melodijama izvukli najviše što možete, trebalo bi da imate osnovna znanja – u ovom slučaju, to znači da bi prvo trebalo da pročitate poglavlja iz knjiga I i II. Bez tih osnova, pokušaj da svirate melodije i pesme mogao bi vas odvesti u frustraciju.

Ovo poglavlje pomaže da počnete da svirate melodije tako što vam prvo objašnjava kako vaše šake padaju na klavijaturu, a zatim istražuje dve uobičajene pozicije: C i G. Pošto se ne drže sve melodije tih početnih pozicija, objašnjeno je i kako da pomerite i proširite pozicije. Te tehnike ćete iskoristiti kada budete svirali melodije u klasičnom, folk i *Tin Pan Alley* stilu.

Neka vaši prsti rade

Da biste svirali melodiju na klaviru, morate razmotriti način na koji vaše šake dolaze u kontakt s klavijaturom. Ako ne razvijete udobne pokrete, biće vam teško da dosegnete note koje treba da odsvirate – a vaše sviranje će izgledati i zvučati više kao Čarli Čaplin nego kao Šopen.

Kao što smo objasnili u poglavlju 5 knjige I – zamislite da su vam prsti numerisani brojevima od 1 do 5, tako da su palčevi 1. U poglavlju ćemo prste nazivati po brojevima, a ruke ultra-modernim skraćenicama: DR i LR. Znači, DR 1 znači palac na desnoj ruci.

Na slici 1-1, DR 2 svira notu D. Pogledajte opušten, ali izvijen položaj šake i prstiju. Pogledajte i kako su ostala četiri prsta postavljena i spremna da odsviraju sledeću notu, koja god ona bila.

Slika 1-1:
Sviranje dirke.

Uz odgovarajući položaj šake i prstored, vaši prsti će bukvalno šetati po dirkama. Vežba omogućava da se kreću glatko, dok vi vodite njihove pokrete.

Dok svirate melodiju, prsti bi trebalo graciozno da putuju uz i niz klavijaturu. Ne kucate pismo i ne igrate video igre, pa nema potrebe da udarate i šamarate dirke.

Svi u poziciju!

Znači, sedite za klavijaturom, kičma vam je oslonjena i prava, svetla su uključena i muzika čeka. Šta radi vaša desna ruka? Dobro pitanje. Treba da zauzmete poziciju.

Pozicija je uobičajeni pojam koji se koristi za bilo koji muzički instrument. Za svaki instrument postoji po nekoliko pozicija koje izvođača upućuju na razne delove instrumenta. Klavijatura nije izuzetak.

Upotreba efikasnih položaja šake vitalna je za dobro sviranje klavijature. Iz svake osmišljene pozicije možete lako dohvatiti određene note, grupe nota i akorde, a zatim preći na druge pozicije.

Kada sednete da svirate, osmotrite note kako biste stekli opšti utisak o u položajima šaka koje komad zahteva i potražite položaj šake za prve note.

C pozicija

Mnoge jednostavne melodije počinju na srednjem C ili blizu njega, pa ćete često zauzimati C poziciju na početku pesme. *C pozicija* prosto znači da

ćete palac desne ruke postaviti na dirku srednjeg C, a ostale prste desne ruke na četiri naredne bele dirke, kao na slici 1-2. Drugim rečima, DR 1 treba da bude na C, DR 5 na G, a ostala tri prsta u sredini između njih. Ukoliko ostala tri nisu u sredini, sa vašim prstima se dešava nešto veoma neobično.

Slika 1-2:
Zauzimanje C
pozicije.

Knjiga III

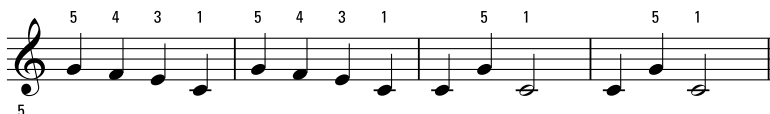
Počnite
da svirate

Dok vam je desna šaka u C poziciji, koja se ponekad naziva i *prvom pozicijom*, odsvirajte melodiju „Frere Jacques“ (Brate Ivo) sa slike 1-3, svirajući notu po notu. Možda će vam pomoći da samo zamišljate kretanje svojih prstiju dok nekoliko puta slušate snimak Track 23 pre nego što pokušate da svirate uz njega.

Slika 1-3:
„Frere Jacques“
s desnom šakom
u C poziciji.

Obavezno gledajte brojeve iznad nota. Ti brojevi, nazvani *prstored*, govore vam koji prst da upotrebite za svaku notu. Većina muzičara ceni ove rasporede prstiju jer oni označavaju najbolji mogući obrazac pritiskanja

prstima za izvođenje melodije. Naravno, možete izmisliti i svoj prstored. Zasad, ipak, isprobajte ponuđene.

Probajte još jednu pesmu koja koristi C poziciju. U „Odi radosti“ (engl. *Ode to Joy*) melodija počinje na DR 3, putuje naviše do DR 5, a potom tone sve do DR 1. Betoven, kompozitor ovog dela, bio je pijanista, pa je bez sumnje znao koliko će se dobro ova melodija odvijati pod prstima. Slika 1-4 pokazuje uvodnu melodiju Ode radosti.

Slika 1-4:
Melodija
Ode radosti.

Da biste sada odsvirali punu verziju „Ode radosti“, skočite na kraj poglavlja.

Kao što možete zamisliti, ne koristite sve melodije samo pet nota. Na kraju ćete morati da izađete iz svoje bezbedne ljuštare od pet belih dirki, pokrenete se i ispružite prste gore ili dole. Naredni odeljci vas vode kroz opuštanje iz osnovne C pozicije.

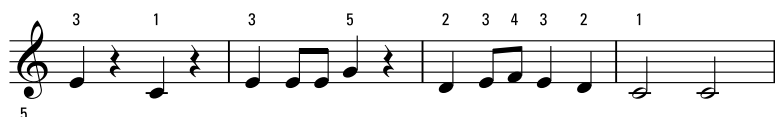
Bacite palac do B

Iz C pozicije, vaš palac može da se ispruži do note B. Dok svirate B palcem, ostale prste ostavite tačno tamo gde su i bili.

Da biste svirali „Skip to My Lou“ (Track 24) sa slike 1-5, samo pomerite palac za jednu dirku ulevo u taktu 3 kako biste odsvirali B.

Slika 1-5:
„Skip to My Lou“
koristi C poziciju,
ali ćete palac
ispružiti da biste
odsvirali B.

Dobro rastezanje, maleni!

Iz C pozicije, DR 5 (desni mali prst) može da dohvati jednu dirku udesno kako bi odsvirao A. U neizostavnoj pesmi uz logorsku vatru, „Kumbaya“, predvidećete pružanje do note A tako što ćete od samog početka pomeriti prste od 2 do 5 udesno. Obratite pažnju na pomeranje prstoreda iznad nota na slici 1-6: umesto da notu D svirate prstom DR 2, notu E ćete svirati prstom DR 2, ali palac ostaje na srednjem C. **Napomena:** „Kumbaya“ počinje predtaktom sa dve taktne jedinice.

Slika 1-6:
Melodija pesme
„Kumbaya“
koristi C poziciju
a DR 5 se opruža
da odsvira A.

Knjiga III
Počnite
da svirate

Nemojte preterano bukvalno svhatiti reč *istezanje*. Ne želim da se povredite. Sasvim je u redu dopustiti da se DR 1 do 4 pomere ka DR 5 dok posežete za dirkom A.

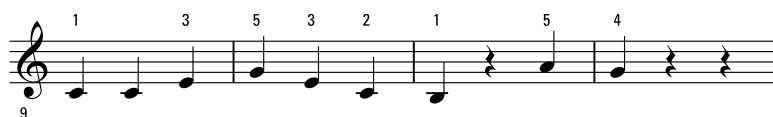
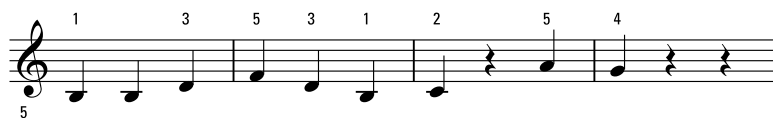
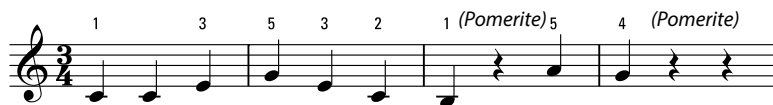

Rastezanje C pozicije do krajnjih granica

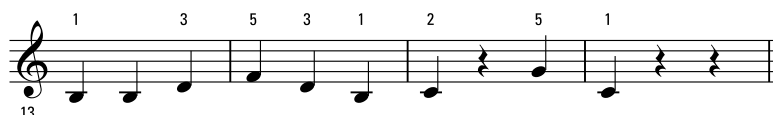
U mnogim pesmama koje počinju iz C pozicije, pomeraćete prste ili ispružati DR 5 i DR 1 da biste odsvirali sve note melodije. „Chiapanecas“ je jedna od takvih pesama. Koristeći note sa slike 1-7, pokušajte da odsvirate ovu latinoameričku pesmu onako kako bi trebalo da zvuči: začinjeno i ljuto. Možete odslušati zvučni zapis Track 25 pre nego što pokšate da je odsvirate.

Proverite vrstu takta pre nego što počnete da svirate. Ne biste želeli da razmišljate „1, 2, 3, 4“ ako je pesma u taktu 3/4. I, uzgred budi rečeno, „Chiapanecas“ *jeste* u taktu 3/4.

Slika 1-7:
„Chiapanecas”
rasteže i pomera
C poziciju.

G pozicija

Da biste zauzeli *G poziciju*, pomerite desnu ruku uz klavijaturu tako da DR 1 leži na G. (To je isto ono G koje je zauzimao DR 5 u C poziciji.) Slika 1-8 pokazuje tu novu poziciju i note koje ćete u njoj svirati. Obratite pažnju na to da DR 5 sada leži čak na noti D.

Slika 1-8:
Baš mi se dopada
G pozicija!

Melodija za „Little Bo-Peep“ fino staje u G poziciju. Isprobajte je tako što ćete odsvirati muziku sa slike 1-9.

Slika 1-9:
„Little Bo-Peep“ je
prosta kao pasulj
u G poziciji.

Baš kao i u C poziciji, u G poziciji možete da opružite DR 5 i DR 1 istočno i zapadno da biste došli do note E, odnosno F. Isprobajte tu proširenu G poziciju tako što ćete odsvirati pesmu „This Old Man“ sa slike 1-10. Gledajte prstored za ovu pesmu i premeštajte prste tamo gde je potrebno.

Slika 1-10:
Pesma „This Old
Man“ koristi G
poziciju i nešto
istežanja.

Knjiga III

Počnite
da svirate

Menjanje pozicije šake dok svirate

Poznavanje dve pozicije, C i G, odlično je, ali u svakoj od njih imate samo pet ili šest nota. Pomeranje ruke na druge pozicije u istoj pesmi omogućava da odsvirate još koju notu. Da biste usred pesme promenili poziciju šake, treba vam malo planiranja i vežbe. Jedna strategija je da dobro upotrebite pauzu u muzici i pomerite ruke dok imate priliku. (Naredni odeljak objašnjava druge metode premeštanja za situacije kada muzika ne sadrži pauze u kojima biste to obavili.)

Na primer, na slici 1-11 sviraćete prva dva takta u G poziciji. Tokom pauze u taktnoj jedinici 4 takta 2, možete pomeriti ruku naniže i spremati se da odsvirate notu G u taktu 3 prstom DR 5 – upravo ste se premestili u C poziciju.

Slika 1-11:
Jedna pesma,
dve pozicije šake.

Ukrstite prste i nadajte se da će upaliti

Menjanje pozicija može biti glatko i jednostavno kada su vam na raspolaganju pauze, ali kada se melodija ne zaustavlja, morate da pronađete drugačije načine da se premeštate iz jedne pozicije u drugu. Najbolji način je da upotrebite mali manevar koji se naziva *prebacivanje prstiju*. Prebacivanje prstiju je jedna je od tehnika koje će vam u početku delovati nezgrapno, ali se mnogostruko isplati kada njom ovladate.

Ne pokušavajte da naterate šaku, zglob, prste ili ruku da urade nešto nemoguće. Kada prebacujete ili podmetnete prste, pustite šaku i ruku da prate prste laganim, glatkim pokretima. Trudite se da vam podlaktice i šake budu manje-više upravne na klavijaturu, bez ikakvog preteranog uvijanja.

Ukoliko zaista želite da pravite strajd (engl. *stride*) svojom tehnikom, da osetite neograničenu slobodu koju obezbeđuje glatko prebacivanje prstiju i da radite na drugim glatkim pokretima naviše i naniže po osamdeset osmići, pogledajte vežbe u poglavljima iz knjige V.

Prebacivanje preko palca

Zašto biste prebacivali prste jedne preko drugih kada možete prosto da pomerite celu šaku? U C poziciji, palac ponekad može da se opruži i odsvira B, ali ne uvek. Na primer, možda odmah nakon B treba da odsvirate srednje C. Ako budete pružali i skupljali palac između te dve dirke, to će zvučati nespretno. Umesto toga, prebacićete DR 2 preko palca da odsvira B, kao na slici 1-12.

Slika 1-12:
Prebacivanje
preko palca da
biste odsvirali
više nota.

Možete posmatrati šaku na dirkama kada prebacujete ili podmećete prste, ali uz vežbu ćete lako osetiti gde su dirke i bez gledanja. Bilo da gledate, bilo da ne gledate, važno je da očuvate opušteni luk šake i da izbegavate uvrtnje šake dok prebacujete prst preko palca.

Dobro poznati „Menuet“ iz *Knjižice za Anu Magdalenu Bah* zahteva da DR 2 pređe preko palca. Kao što vidite na slici 1-13, nakratko menjate pozicije u taktovima 3 i 11, ali glavni fokus je na prstu koji prelazi na B u taktovima 7 i 15.

Knjiga III

Počnite
da svirate

5 1 2 3 4 5 1 Pomerite 3 1 2 3 4 5 1

1

4 5 4 3 2 3 4 3 2 1 2 1 2 3 1 3 2 Prebacite

5

5 1 2 3 4 5 1 Pomerite 3 1 2 3 4 5 1

9

4 5 4 3 2 3 4 3 2 1 2 3 2 1 2 1 Prebacite

13

Slika 1-13:
„Menuet“ J. S.
Baha iziskuje pre-
bacivanje DR 2.